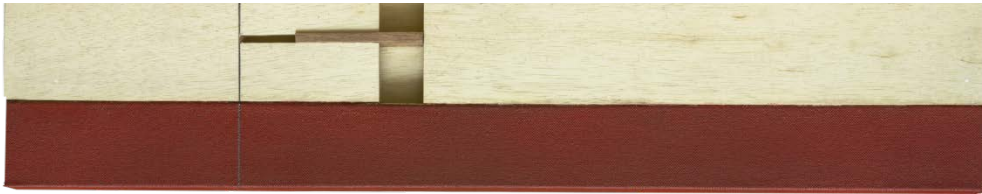

EL TEMPS DE LES ARTS

Juan de Andrés. L'estoïcisme de la pintura

13 de juny de 2020

Ramon Casalé Soler

Amb motiu de l'exposició que l'artista uruguaià Juan de Andrés (Arévalo. Cerro Largo. 1941) va fer a la Fundación José Gurevich de Montevideo l'any 2019, el director del Museo Figari de la mateixa ciutat, Pablo Thiago Rocca, assenyalava que “les darreres peces de Juan de Andrés no són minimalistes, neoplasticistes ni constructivistes, malgrat complir gairebé tots els requisits d'aquests moviments. Posseeixen una bellesa estoica”.

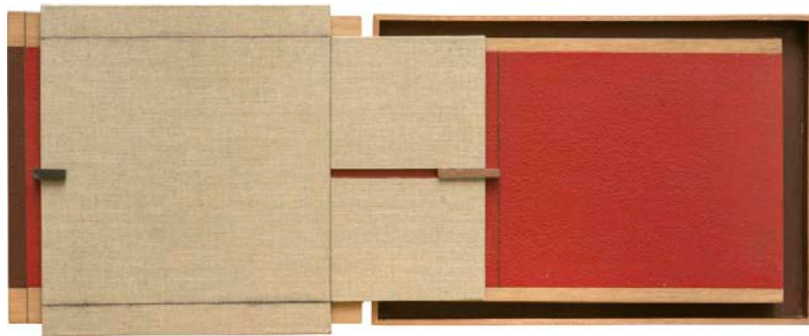
Juan de Andrés. La poètica del límit
Sala Dalmau
Consell de Cent, 349-Barcelona
Fins al 15 de juliol 2020

Precisament, el visitant de la mostra *La poètica del límit* de Juan de Andrés a la sala Dalmau, s'adona que el seu treball és reflexiu i rigorós, ja que sap dominar els seus sentiments i emocions gràcies a ser prudent i raonable, actituds que configuren la seva personalitat.

Juan de Andrés resideix actualment a Montevideo on té el seu taller, però passa diverses temporades a Barcelona, ciutat on va viure durant entre 1977 i 2011. El 1983 va dirigir un taller a Sant Boi de Llobregat on va fundar amb

alguns alumnes el grup d'art constructivista *Rasen*, essent alguns d'ells pintors ara acreditats. Al seu país també va exercir la docència donant classes de dibuix i desenvolupant diversos tallers per a docents, introduint noves maneres d'entendre la plàstica dins de l'escola.

L'artista està considerat un dels millors pintors del seu país, hereu del també uruguaià Joaquín Torres-García, que va viure durant un llarg període a Barcelona on va deixar la seva empremta mitjançant significatives intervencions, com els murals noucentistes que hi ha a la sala que porta el seu nom al Palau de la Generalitat o bé per la seva col·laboració amb Antoni Gaudí amb els vitralls modernistes del temple de la Sagrada Família i de la Catedral de Palma de Mallorca. Va ser el precursor d'una de les escoles més importants dins del constructivisme, tendència avantguardista que introdueix els conceptes d'espai-temps dins de la mateixa obra provocant la sensació de dinamisme. El recentment desaparegut filòsof i crític d'art Arnau Puig, deia que “els diferents constructivismes i plasticismes acabarien amb l'imperi de les formes, com a funcions tradicionals.”

Juan de Andrés mostra les seves creacions a la sala Dalmau des de l'any 2016. Abans ho havia fet a la desapareguda galeria Barcelona, dirigida per Antoni Niebla, traspasat recentment. Ha estat una gran pèrdua per al galerisme i col·leccionisme, ja que posseïa una excel·lent col·lecció d'escultures i pintures d'artistes de renom internacional. Al marge de la pintura, Juan de Andrés també s'interessa per l'escultura i el muralisme. La majoria dels seus murals es troben al seu país, i en canvi les escultures estan instal·lades en diferents espais públics i privats de Zamora, Sant Boi de Llobregat i Calella de Palafrugell. La primera vegada que va exposar a Espanya va ser a Zamora,

ciutat on va viure del 1978 al 1980. La seva obra també s'ha exhibit a països com Itàlia, Alemanya i Uruguai.

L'exposició de la sala Dalmau es va inaugurar poc abans del confinament per la pandèmia del Covid19, que va ser quan vaig tenir l'oportunitat de visitar-la. Després de tres mesos tancada, la galeria va tornar a obrir, moment que vaig aprofitar per tornar-la a veure. En ambdues ocasions vaig poder parlar amb l'artista emocionalment content i agraït per estar a la ciutat que tant estima i que tant bé l'ha acollit. Per això, quan contemplem les seves obres, la majoria datades entre 2015 i 2019, ens adonem que es tracta d'una sèrie de pintures que provoquen en l'espectador una pau i una serenitat que moltes vegades trobem a faltar en altres autors. La majoria de les peces ja s'havien exposat anteriorment al Museu Gurruchaga. En aquestes obres emprava diversos materials i suports, com l'acrílic, el collage, assemblatges de diferents cartons, papers artesanals, fusta natural i tela de lli.

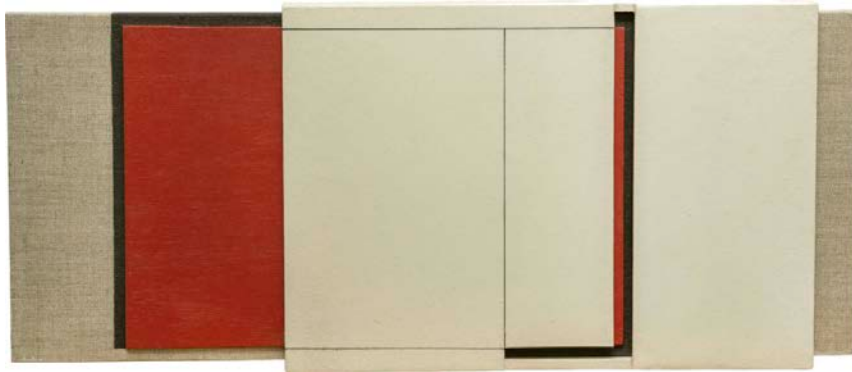

Juan de Andrés: AF109 (2009)

Les seves obres desprenen silenci mitjançant plans geomètrics que apareixen en les teles i fustes, així com també s'adverteix la sensació d'equilibri. La línia i el color es fonen creant una nova dimensió abstracta, en què el rectangle i el quadrat són els màxims protagonistes, malgrat que estiguin disposats de manera diferent, fins i tot superposats i distribuïts com si fossin

un políptic. La idea de moviment sorgeix per les línies horitzontals i verticals ubicades al mig de la composició.

Quan ens referim al color, observem que no sol utilitzar tonalitats violentes, apart del vermell, encara que no desentona a nivell compositiu, ans el contrari, ja que es pot relacionar amb allò sensible. Les gammes neutres i ocres són les més emprades, com és el cas d'algunes obres on el suport està sense pintar. L'espai buit també apareix, encara que de manera més succincta, bé per un lleuger tall en alguns dels seus costats, bé per trobar-se enmig de la composició o actuant com a separador.

Juan de Andrés: BG17 (2017)

La tasca creativa de Juan de Andrés ens apropa al concepte que la pintura es basa en mostrar al públic una manera de representar la realitat des d'una visió diferent a la idea general que sol existir a nivell figuratiu. Per tant, els elements geomètrics es poden vincular a símbols i formes que determinen un lloc a l'espai. El mateix pintor diu: “Sóc conscient que li dec molt a la tradició, que li dec molt al constructivisme, que li dec molt a Torres-García, que li dec molt a molts, perquè se m'ocorre que el resultat és la summa d'haver viscut diferents etapes aquí i a Espanya i haver vist tantes coses que es van quedant en el subconscient...”.

Ramon Casalé Soler